

Schoolplan 2007 – 2011

Naam school: **I.b.s. de Uniaskoalle**
Brinnummer: **16IT**
Adres: **Theodorus Beekhuisstraat 2**
Postcode: **9088 AS Wirdum**
Telefoon: **058-2551378**
E-mail: info@uniaskoalle.nl
Website: www.uniaskoalle.nl
Identiteit: **Openbare Daltonschool**
Directeur: **S. de Haan**
Bevoegd gezag: **Proloog**

Datum vaststelling: 19 september 2007

Directeur: S. de Haan

MR: H. Klingenberg

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1:

1. Inleiding Pag. 3

Hoofdstuk 2: Onderwijskundig concept, visie en missie

- 2.1 Onderwijskundig concept Pag. 4
2.2 Visie Pag. 5
2.3 Missie Pag. 6

Hoofdstuk 3: Schoolbeschrijving

- 3.1 Kenmerken schoolomgeving/ouders Pag. 7

Hoofdstuk 4: Inrichting van ons onderwijs

- 4.1 Domein: Kwaliteitszorg Pag. 8
4.2 Domein: onderwijs & leren Pag. 8
4.2.1 Leerstofaanbod Pag. 8
4.2.2 Inrichting van het onderwijsleerproces Pag. 9
4.2.3 Instrumenteel-cursorische vaardigheden Pag. 9
4.3 Domein: Zorgprofiel Pag. 15
4.4 Domein: beleid & organisatie Pag. 21
4.4.1 Integraal personeelsbeleid Pag. 21
4.4.2 Beleid m.b.t. ouders Pag. 21

Hoofdstuk 5: Kwaliteitsprofiel

- 5.1 Opbrengst kwaliteitsinstrumenten Pag. 22
5.2 Speerpunten 2007-2011 Pag. 24

Hoofdstuk 6: Meerjarenplanning

- 6.1 Overzicht meerjarenplanning Pag. 25

Hoofdstuk 1: Inleiding

Dit schoolplan geeft de voorgestelde ontwikkelingen aan voor de periode 2007 – 2011 m.b.t. onderwijskundig en personeelsbeleid. We zien het schoolplan als een kwaliteitsdocument, waarin beleid wordt geformuleerd en vastgesteld. Aan de hand van een aantal kwaliteitsinstrumenten en de reeds ingezette ontwikkeling geeft de school aan waar we nu staan en welke richting we uit willen voor de komende vier jaar.

Het is tevens bedoeld om verantwoording af te leggen over ons onderwijs en de ontwikkeling ervan aan de Inspectie Basisonderwijs, het bevoegd gezag en onze ouders.

Per jaar worden de ontwikkelingsdoelen geëvalueerd en zonodig bijgesteld. In de schoolgids vindt u de jaarlijkse uitwerking van ons beleid in praktische zin.

Het schoolplan is opgesteld in samenspraak met het team en de medezeggenschapsraad. Mocht u nog vragen hebben of zijn er onduidelijkheden, neem dan gerust contact met ons op.

Team/directie I.b.s. Uniaskoalle

Hoofdstuk 2: Onderwijskundig concept, visie en missie

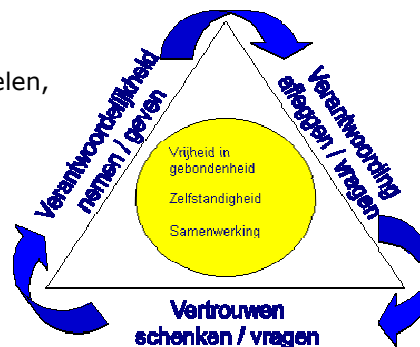
2.1. Onderwijsconcept: Daltononderwijs

Het Daltononderwijs is ontwikkeld door Helen Parkhurst (1887-1973) in het Amerikaanse plaatsje Dalton. De methode is ontstaan in de praktijk. Op een 'éénmans'-schooltje met ongeveer 40 zeer verschillende kinderen was het onmogelijk om klassikaal onderwijs te geven.

Mevrouw Parkhurst ontwikkelde gaandeweg een 'nieuw' onderwijsconcept. Zij baseerde zich daarbij op drie hoofdbeginselen, te weten:

- vrijheid en verantwoordelijkheid
- zelfstandigheid
- samenwerking

De didactische hulpmiddelen, waardoor deze drie beginselen gerealiseerd kunnen worden, zijn de taakbrief en het groepsplanbord.

Vrijheid en verantwoordelijkheid

als voorwaarde voor de innerlijke ontplooiing van het kind

Vrijheid en verantwoordelijkheid gelden binnen het Daltononderwijs als voorwaarden voor de innerlijke ontplooiing van het kind. Het kind moet leren vrijheid te hanteren. Vrijheid is echter iets anders dan ongebondenheid. Een kind moet daarom ook leren de beperktheid van eigen mogelijkheden te aanvaarden. Daarom is het principe van vrijheid en verantwoordelijkheid in de Daltonschool zo belangrijk. Een kleuter van vier zal vrijheid anders ervaren dan een kind van twaalf. Zij moeten elk hun eigen ruimte krijgen om hun vorm van vrijheid te beleven en ook eigen kaders die aangeven tot waar de vrijheid zich uitstrekt. In de opgedragen taak die op de taakbrief is aangegeven vindt een kind vrijheid en verantwoordelijkheid. De opdracht ligt vast. De vrije keuze ligt in het kiezen van de volgorde van de vakken, die in de taakbrief zijn opgenomen, in het al of niet samenwerken met medeleerlingen aan de taak en het kiezen van de werkplek. Hij of zij dient zich echter te houden aan de algemene afspraken. Deze hebben te maken met de orde, het gebruik van leer- en hulpmiddelen, het omgaan met elkaar en het afmaken van de taak.

Zelfstandigheid

voor de persoonlijke ontwikkeling

Leren zelfstandig te zijn, is van groot belang voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen, voor het durven en kunnen inslaan van een eigen weg en het later op eigen benen kunnen staan. Met het bieden van ruimte voor individueel werk komt de school tegemoet aan spreiding in begaafdheid, rijpheid en belangstelling van de leerlingen, en ook aan de grote verschillen in tempo, intelligentie en concentratie. De school creëert gelegenheid tot zelfwerkzaamheid. Bij de individuele hulp die de leerling hierbij aan de leerkracht mag vragen, streven wij in de Daltonschool naar persoonlijk contact tussen leerling en leerkracht. Wanneer de leerkracht zijn of haar leerlingen goed kent is het mogelijk een takenpakket samen te stellen dat kinderen de kans geeft zelfstandig problemen op te lossen. Daardoor leren ze creatief denken en handelen. Hoe zelfstandiger een kind wordt, des te gemakkelijker het zal leren beredeneerde keuzes te maken.

Samenwerking

ter bevordering van de sociale vorming

Samen dingen doen, samen aan iets werken, stimuleert de sociale ontwikkeling van kinderen; het bevordert met andere woorden de sociale vorming. Met onderlinge samenwerking onderscheidt de benadering van de Daltonschool zich van de opvatting van de traditionele klassikale school. De Uniaskoalle kiest er doelbewust voor om leerlingen ruimte te bieden hulp te zoeken bij elkaar. Samenwerking als tegenpool van competitie. De wijze van samenwerking is in hoge mate bepalend voor de sfeer in de klas. Leerlingen krijgen daarom bewust samenwerkingsopdrachten. Er zijn twee manieren van samenwerking: de kinderen kunnen samen werken, waarbij elke leerling overlegend en helpend, met zijn of haar eigen taak bezig is. Daarnaast werken kinderen in groepjes met elkaar samen om gezamenlijk te komen tot één resultaat (Maatjeswerk).

2.2. Visie I.b.s. Uniaskoalle, Wirdum

Hoe zien wij de mens en de samenleving?

- Ieder mens is een uniek persoon in aanleg, interesses, karakter, enz;
- Ieder mens heeft zijn eigen kwaliteiten;
- Ieder mens leert iedere dag en ontwikkelt zich gaandeweg;
- Ieder mens heeft andere mensen nodig om zich te kunnen ontwikkelen;
- Ieder mens heeft ruimte, veiligheid en vertrouwen nodig om zich te ontwikkelen;
- Onze samenleving is multicultureel, pluriform en kent grote sociale verschillen;
- Onze samenleving verandert voortdurend.

Wat zijn voor ons belangrijke waarden?

- Respect;
- Veiligheid;
- Verantwoordelijkheid;
- Vertrouwen;
- Openheid;
- Betrokkenheid.

Wat zijn voor ons belangrijke doelen?

- Wij willen een (stimulerende) leeromgeving bieden waarin iedereen zich prettig en veilig voelt en waar we plezier hebben, zodat de optimale (leer)resultaten worden behaald.
- In die stimulerende omgeving vindt het leren van en met elkaar plaats. Wij willen dat de leerlingen zich hier kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, evenwichtige, sociale mensen die vol vertrouwen de wereld tegemoet gaan.
- Wij willen hiervoor een veilig en respectvol schoolklimaat waarin we de saamhorigheid bevorderen alsook de individuele ontwikkeling van kinderen en volwassenen.

Wat zijn onze kernkwaliteiten?

Om onze visie te kunnen verwezenlijken zijn onze speerpunten:

- **Daltonprincipes**
  - ✓ **Vrijheid en verantwoordelijkheid**

Het kind moet leren vrijheid te hanteren. Vrijheid is echter iets anders dan ongebondenheid. Een kind moet daarom ook leren de beperktheid van eigen mogelijkheden te aanvaarden. In de opgedragen taak die op de taakbrief is aangegeven vindt een kind vrijheid en verantwoordelijkheid. De opdracht ligt vast. De vrije keuze ligt in het kiezen van de volgorde van de vakken, die in de taakbrief zijn opgenomen, in het al of niet samenwerken met medeleerlingen aan de taak en het kiezen van de werkplek. Hij of zij dient zich echter te houden aan de algemene afspraken. Voor verdere informatie zie 2.1. Daltononderwijs.
  - ✓ **Samenwerken**

Samen dingen doen, samen aan iets werken, stimuleert de sociale ontwikkeling van kinderen; het bevordert met andere woorden de sociale vorming. Met onderlinge samenwerking onderscheidt de benadering van de Daltonschool zich van de opvatting van de traditionele klassikale school. Voor verdere informatie zie 2.1. Daltononderwijs.
  - ✓ **Zelfstandigheid**

Leren zelfstandig te zijn, is van groot belang voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen, voor het durven en kunnen inslaan van een eigen weg en het later op eigen benen kunnen staan. Met het bieden van ruimte voor individueel werk komt de school tegemoet aan spreiding in begaafdheid, rijpheid en belangstelling van de leerlingen, en ook aan de grote verschillen in tempo, intelligentie en concentratie. De school creëert gelegenheid tot zelfwerkzaamheid. Voor verdere informatie zie 2.1. Daltononderwijs.

- **Kindgericht**
Ieder kind ontwikkelt zich op eigen niveau, wij willen hier zoveel mogelijk op aansluiten en het maximale uit ieder kind halen. Wij stemmen ons onderwijsaanbod af op de behoeften en interesses van kinderen en houden rekening met hun verschillen in kennen en kunnen. Vanuit ons onderwijsaanbod geven we gedifferentieerde instructie en verwerking van de leerstof en passen we de taken en eisen aan op ieder kind. Verder houden we ook rekening met verschillen in de omgang met vrijheid en verantwoordelijkheid, samenwerking en zelfstandigheid. We streven een ononderbroken ontwikkeling na voor ieder kind.
- **Zorg op maat**
Dit houdt voor ons in dat wij de ontwikkeling van ieder kind afzonderlijk volgen en daar waar nodig extra zorg bieden. Het betekent niet dat ieder kind een eigen programma volgt, volledig op maat afgestemd voor ieder kind afzonderlijk, aangezien wij niet kiezen voor individueel onderwijs. Wel willen wij zoveel mogelijk zorg bieden binnen de groep en daar waar nodig extra hulp buiten de groep inzetten door middel van verschillende leerlijnen gebaseerd op het jaarklassensysteem van onze methodes.
- **Brede ontwikkeling**
Het onderwijs op onze school is niet eenzijdig gericht op kennisoverdracht. Wij streven een brede ontwikkeling na waarbij verstandelijke ontwikkeling zoveel mogelijk hand in hand gaat met de emotionele ontwikkeling, de ontwikkeling van de creativiteit en de ontwikkeling van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden. Kinderen moeten kunnen uitgroeien tot complete mensen. Wij helpen ze daarbij.
- **Sociaal-emotioneel welbevinden**
Kinderen moeten goed in hun vel zitten. Dat is een belangrijke voorwaarde om te komen tot leren, tot zelfontplooiing. Het sociaal-emotioneel welbevinden van kinderen heeft onze voortdurende zorg en aandacht.
- **Omgaan met elkaar**
Kinderen en volwassenen moeten met plezier naar school gaan. Humor, betrokkenheid en enthousiasme horen bij onze standaarduitrusting. Vanuit het plezier in het werken en omgaan met elkaar ontwikkelen kinderen vaardigheden. Vanuit die vaardigheden komen kinderen tot kennis, weten ze kennis te vergaren en leren ze die toe te passen. Hierbij is specifieke aandacht nodig voor het omgaan met elkaar, waarbij waarden en normen een grote rol spelen bij het schoolklimaat.

2.3. Missie

**Uniaskoalle: Vertrouwd,
Vertrouwen in elkaar en in de toekomst!**

Wij willen een veilig en vertrouwde dorpsschool zijn, waarbij wij op basis van de Daltonprincipes "Vrijheid en verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerking" vertrouwen schenken aan elkaar en we vertrouwen hebben in de toekomst van al onze leerlingen!

Hoofdstuk 3: Schoolbeschrijving

3.1 Kenmerken schoolomgeving/ouders

De Uniaskoalle is één van de 15 openbare basisscholen vallend onder Proloog (Primair Openbaar Basisonderwijs Leeuwarden). We zijn één van de 3 dorpsscholen behorende bij de gemeente Leeuwarden. De Uniaskoalle is gelegen in het dorp Wirdum en heeft rond de 100 leerlingen verdeeld over 4 combinatiegroepen, respectievelijk 1/2, 3/4, 5/6, 7/8. De leerlingen komen uit Wirdum en het naastgelegen dorp Swichum en omstreken.

De Uniaskoalle is een typische dorpsschool met nauwe contacten met de ouders. Naast onze school staat de christelijke school "De Arke". Hiermee hebben we net als met de peuterspeelzaal en het Dorpsbelang goed en regelmatig contact. Verder hebben we overleg met de Tussenschoolse Opvang, die valt onder het SKF-Leeuwarden, en met de Buitenschoolse Opvang, per 1 augustus 2007 opgericht en vallende onder het SKL-Leeuwarden.

De school is gehuisvest in een relatief nieuw gebouw met een historische naam, ze is genoemd naar de oude "Uniasate" in de omgeving van de Werpsterhoek. Door haar fantastische ligging aan de rand van het dorp, kan de schoolgemeenschap vanuit de groepslokalen genieten van een uitzonderlijk vergezicht over het typische "Fryske" weidelandschap van midden Friesland en staat de school in directe verbinding met de kleine, maar levendige dorpskern van Wirdum. Het gebouw bestaat uit 4 groepslokalen, een directieruimte, een teamkamer, een gemeenschapsruimte en een speel-werklokaal. Deze laatste wordt multifunctioneel gebruikt voor vieringen, splitsen van groepen, uitbreiding van zelfstandig werkplekken. Er is een voorziening voor bewegingsonderwijs, de "Golle", die ligt op 200 meter afstand van de school.

We hebben de afgelopen jaren rond de 100 leerlingen op school, verdeeld over 4 groepen. De prognose is dat dit redelijk stabiel zal blijven. Van de instroom gaat 70% naar de Uniaskoalle en 30 % naar de Christelijke school "De Arke". Er zijn wel plannen voor een nieuwbouwwijk achter de school, welke uiteraard van invloed zal zijn op onze leerling-populatie, zodra deze zal worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 4: Inrichting van ons Onderwijs

4.1 Domein: Kwaliteitszorg

Middels de kwaliteitsmeter (Beekveld en Terpstra) plannen en evalueren we systematisch ons onderwijs. De uitgangspunten en de instrumenten die we hebben gebruikt om te komen tot dit schoolplan zijn de ouderenquête, leerlingenquête en personeelsenquête. De conclusies die we hieruit hebben getrokken zijn te vinden in Hoofdstuk 7 "Kwaliteitsprofiel". Vervolgens maken we als planningsinstrument gebruik van de beleidsplanner PO, tevens van Beekveld en Terpstra. De veranderingsonderwerpen voor het schooljaar 2007-2008 zijn hierin SMART uitgewerkt. De onderdelen voor de jaren erna zijn globaal aangegeven. Deze zullen jaarlijks SMART geformuleerd worden.

4.2 Domein: Onderwijs & leren

4.2.1 Overzicht Leerstofaanbod

Vak-/ vormingsgebied	Methode(s) Materiaal Specifieke werkwijze(n)		Dekkend voor kerndoelen		Afspraken gemaakt t.b.v. continuïteit en doorgaande lijn*			Vindplaats afspraken
NEDERLANDSE TAAL en SPELLING - mondeling, schriftelijk, taalbeschouwing, strategieën	1/2	Schatkist	ja				nvt	
	3	Veilig leren lezen (1 ^e maanversie)	ja				nvt	
	4 t/m 8	Taaljournaal	ja				nvt	
Lezen - aanvankelijk - technisch - begrijpend	1/2	Letterhoek	ja				nvt	
	3	Veilig Leren Lezen	ja				nvt	
	4 t/m 8	Niveau-lezen Goed gelezen	ja		ja		nvt	Zorg-kast (IB)
ENGELS	1 t/m 6							
	7/8	The Team	ja				nvt	
FRIES - mondeling, schriftelijk, taalbeschouwing, strategieën	1 t/m 3		ja				nvt	
	4 t/m 8	Studio F	ja				nvt	
REKENEN/WISK. - wiskundig inzicht en handelen - getallen en bewerkingen - meten en meetkunde	1/2	Schatkist rekenen	ja				nvt	
	3 t/m 8	Wereld in Getallen	ja				nvt	
ORIËNTATIE OP JEZELF EN DE WERELD - mens en samenleving, natuur en techniek, ruimte, tijd	1/2	Eigen invulling Soemokaarten	ja			Nee		
	3/4	Eigen invulling Soemokaarten Stoepie	ja			Nee	nvt	
	5 t/m 8	Soemokaarten Wijzer door de Wereld Wijzer door de Tijd Leefwereld Claxon	ja				nvt	
Kunstzinnige Oriëntatie	1 t/m 8	- eigen invulling - Kunstmenu	Ja ja			Nee		
Bewegingsonderwijs	1 t/m 8	- eigen invulling	ja			Nee		

* N.v.t. = De methode wordt gevolgd, zoals beschreven in de handleiding

4.2.2. Inrichting van het onderwijsleerproces

We werken volgens de Daltonprincipes van Helen Parkhurst: **vrijheid en verantwoordelijkheid, samenwerking en zelfstandigheid**. Deze elementen spelen een belangrijke rol om een kind verder te ontwikkelen en vinden we in onze school steeds terug.

In de groepen 1 en 2 wordt gewerkt met het klassikale planbord waarop kinderen zichtbaar maken welke keuzes en welke werkjes zij op een dag willen doen of gedaan hebben.

In de groepen 3 en 4 wordt gewerkt aan het leren plannen en kiezen van activiteiten in de vrije keuzewerkjes en in groep 4 wordt een begin gemaakt met het plannen en verwerken van opdrachten bij de diverse vakgebieden op de taakbrief en het klassikale planbord.

De groepen 4, 5 en 6 werken met een dagtaakbrief en een meerdaagse taakbrief.

In de groepen 7 en 8 wordt gewerkt met een weektaakbrief voor diverse vakken en keuzewerk, waarbij zelf plannen van groot belang is.

Om te kunnen werken in een combinatiegroep met verschillende niveaus is uitgestelde aandacht van wezenlijk belang. Vanaf midden groep 3 wordt dan ook gebruik gemaakt van blokjes waarmee de kinderen kunnen aangeven of ze hulp nodig hebben van de leerkracht en of ze tijd hebben om wel of niet hulp te kunnen bieden aan medeleerlingen. Verder wordt er veel tijd geïnvesteerd in maatjeswerk. Dit houdt in dat de leerlingen met hun maatje bepaalde opdrachten bij verschillende vakgebieden maken, ter bevordering van het samenwerken.

Groeperingsvormen

De kinderen zitten met hun jaarklas in een combinatiegroep. Bij het niveaulezen worden homogene duo's samengesteld. Dit kan zowel binnen de jaargroep, als binnen de combinatiegroep, als klasoverstijgend. Vieringen worden met de hele school gehouden, zoals Sint, Kerst, projectweek, actie Goede doel.

Instructie

In de klas staat een instructietafel. Hieraan krijgen bepaalde kinderen bij bepaalde vakgebieden verlengde instructie en/of extra instructie. Indien de ruimte zich hiervoor niet biedt, wordt het georganiseerd door middel van plaatsen verwisselen. Tevens vindt er bij een aantal leerlingen pre-teaching plaats wat betreft de zaakvakken.

4.2.3 Instrumenteel-cursorische vaardigheden

Hieronder is per vak-/vormingsgebied aangegeven welke methode/methodiek we gebruiken om te komen tot de kerndoelen.

Nederlands

Doelstelling: zie kerndoelen

De kerndoelen Nederlands bestaan uit de volgende vormingsgebieden:

- Mondeling taalonderwijs
- Schriftelijk taalonderwijs
- Taal beschouwing, strategieën

De kerndoelen worden inhoud gegeven door:

Taal en lezen

Groep 1 en 2

Het voorbereidend taalonderwijs wordt gepland en beredeneerd aangeboden. Het is verweven in het thematisch werken. In de thema's worden onderdelen aangeboden uit "Schatkist Taal/Lezen". Dit wordt ondersteund d.m.v. software (Bas gaat digitaal) waarmee de leerlingen vaardigheden kunnen inoefenen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van prentenboeken, platenmateriaal, gedichtjes, liedjes etc.

Groep 3

Er wordt gewerkt met de aanvankelijke leesmethode "Veilig Leren Lezen" 1^e maanversie.

Groep 4 t/m 8

In groep 4 wordt gestart met "Taaljournaal". Daarnaast wordt gebruik gemaakt van werkbladen uit o.a. stencilmappen, alles binnen het doel van de methode.

Technisch leesonderwijs en woordenschatontwikkeling

Er wordt drie keer per week groepsoverstijgend gelezen. Er worden verschillende leesvormen ingezet.

1. tutorlezen
2. duolezen
3. stillezen

Groep 3 t/m 8

Aan de hand van het leerlingvolgsysteem wordt het leesniveau bepaald. Daarna volgt de indeling voor duo- en tutorlezen.

Voortgezet technisch /begrijpend lezen

Groep 4 t/m 8

We gebruiken de methode "Goed gelezen". In deze methode komen leerlingen middels leesplezier tot begrijpend en studerend lezen.

Engelse taal

Doelstelling: zie kerndoelen

De kerndoelen bestaan uit de volgende vormingsgebieden:

- de vaardigheden ontwikkelen waarmee leerlingen deze taal op een zeer eenvoudig niveau gebruiken als communicatiemiddel in contact met mensen die zich van deze taal bedienen;
- kennis hebben van de rol die de Engelse taal speelt in de Nederlandse samenleving en als internationaal communicatiemiddel.

Groep 7/8

De methode "The team" wordt ingezet, waarbij de groep het ene jaar "On the move" gebruikt en het andere jaar "In action".

Fryske taal

Doelstelling: zie kerndoelen

De kerndoelen Fries bestaan uit de volgende vormingsgebieden:

- Mondeling taalonderwijs
- Schriftelijk taalonderwijs
- Taal beschouwing, strategieën

De kerndoelen worden inhoud geven door:

Groep 1 en 2

Fries wordt gegeven door middel van Friese liedjes, opzegversjes, prentenboeken, passend binnen de thema's waar op dat moment aangewerkt wordt.

Groep 3 t/m 8

De methode "Studio-F" is voor de helft in het schooljaar 2006-2007 aangeschaft. In schooljaar 2007-2008 wordt de rest van de leermiddelen aangeschaft en ingevoerd. Tevens wordt dan ook gewerkt op de 4 niveaus.

Rekenen en wiskunde

Doelstelling: zie kerndoelen

De kerndoelen rekenen en wiskunde bestaan uit de volgende vormingsgebieden:

- Wiskundig inzicht en handelen
- Getallen en bewerkingen
- Meten en meetkunde

De kerndoelen worden inhoud gegeven door:

Groep 1 en 2

Het voorbereidend rekenonderwijs wordt gepland en beredeneerd aangeboden. Het is verweven in het thematisch werken. In de thema's worden onderdelen aangeboden uit "De wereld in getallen" groep 1/ 2. en "Schatkist rekenen"

Groep 3 t/m 8

De methode "Wereld in getallen" wordt gebruikt.

Het softwareprogramma behorend bij deze methode wordt gebruikt in groep 3 t/m 8. Extra materialen worden uit Maatwerk en Remelka gehaald. Het softwareprogramma behorende bij Maatwerk wordt remediërend ingezet. De digitale leeromgeving "leerwereld" wordt ingezet om elementaire rekenvaardigheden te oefenen. Daarnaast zijn er aanvullende materialen om de materiële handelingen te ondersteunen.

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Doelstelling: zie kerndoelen

De kerndoelen oriëntatie op jezelf en de wereld bestaan uit de volgende vormingsgebieden:

- Mens en samenleving
- Natuur en techniek
- Ruimte
- Tijd

De kerndoelen worden inhoud geven door:

Groep 1 en 2

In de groep 1 en 2 wordt hoofdzakelijk thematisch gewerkt. Uitgangspunt hierbij is de eigen belevingswereld, de ervaring en de waarneming. Deze waarneming bestaat uit kijken, voelen, ruiken, aanraken, betasten en luisteren. De kinderen leren stap voor stap de wereld om zich heen kennen.

We gebruiken waar mogelijk materiaal (echt en visueel) o.a. van de bibliotheek. De kinderen kijken naar het programma "Koekeloere" (SchoolTV)

Groep 3 en 4

Algemene oriëntatie op begrip natuur, tijd en historisch besef. Hierbij wordt gebruik gemaakt van werkbladen en School-tv "Huisje Boompje Beestje". Verder wordt er aangesloten op de belevingswereld, ervaring en waarneming.

Groep 5 t/m 8

Werkstukken/ spreekbeurten

Vanaf groep 5 maken de kinderen werkstukken. De basisinformatie wordt gezocht in:

Informatie Junior (groep 5/6) en informatieve boeken uit het documentatiecentrum (groep

7/8) en via internet uit "Leerwereld.nu". Binnen deze beschermde leeromgeving is een

webbased, digitale mediatheek op het internet. Kinderen worden gestimuleerd aanvullende

informatie uit de bibliotheek van school (of in het dorp) te halen. Vanaf groep 6 houden de

kinderen minimaal eens per jaar een spreekbeurt. Dit gaat altijd vergezeld van een werkstuk.

Vanaf groep 6 wordt dit volgens een specifieke opbouw aangeboden.

Het is nog een ontwikkelpunt wat betreft de doorgaande lijn. Tevens willen we in het

schooljaar 2007/2008 de boeken in het documentatiecentrum screenen en koppelen aan het systeem van "Leerwereld.nu".

Natuur en techniek

- *Natuur*

Groep 5 t/m 8

Er wordt gewerkt met de methode "Leefwereld". Dit wordt aangevuld met excursies en uitzendingen van school-tv "Nieuws uit de Natuur".

- *Techniek*

In de onderbouwgroepen gebruiken we constructie- en bouw materiaal. In de Biologie-methode "Leefwereld" zitten onderdelen van techniek die gekoppeld zijn aan de kerndoelen. Tevens maken we gebruik van de technieklessen die beschikbaar zijn op "leerwereld.nu".

Techniek moet structureel plaats krijgen binnen ons onderwijs, dit is een ontwikkelpunt.

Mens en Samenleving

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen. In de kerndoelen komen de volgende punten naar voren:

- zelfredzaam in sociaal opzicht
- zelfredzaam in het verkeer
- respectvol omgaan met het milieu
- vanuit respect omgaan met algemeen aanvaarde gedragsnormen en waarden
- kennis van de staatsinrichting Nederland en Europa
- kennis van de Nederlandse multiculturele samenleving en daarbij horende geestelijke stromingen en het respectvol omgaan daarmee

- *Sociaal emotionele ontwikkeling/ normen en waarden*

Groep 1 t/m 8

In groep 1 t/m 8 wordt de methode Soemokaarten van Cedin gebruikt.

Hierdoor is er structureel aandacht voor:

- zelfvertrouwen en weerbaarheid
- gevoelens van jezelf en anderen
- respectvol omgaan met elkaar
- normen en waarden
- oplossen van conflictsituaties

- *Verkeer*

Groep 1 en 2

Verkeerslessen worden verwerkt in klassengesprekken, gymlessen, verkenning van de omgeving. Kinderen krijgen ook enkele verkeerssymbolen aangeboden.

Groep 3 en 4

Methode: Stoepie

Groep 5 en 6

Methode: Claxon

Groep 7/8

Er wordt gewerkt met oefeningen voor het schoolverkeersexamen, Proefexamen voor het Verkeer en Examen Wijzer. Om het jaar krijgen de leerlingen een theorie- en fietsexamen.

- *Ruimte*

Groep 5 t/m 8

Methode: Wijzer door de Wereld

Bij topografie staat Nederland en de provincies centraal in groep 6. Groep 7 richt zich op Europa. Groep 8 richt zich op de wereld en de afzonderlijke werelddelen.

- *Tijd*

Groep 5 t/m 8

Methode: Wijzer door de Tijd

Dit wordt aangevuld met excursies. Er wordt ook gebruik gemaakt van diverse bronnenboeken en "Leerwereld".

Kunsthinnige Oriëntatie

Doelstelling: zie kerndoelen

De kerndoelen Kunsthinnige oriëntatie op jezelf en de wereld bestaan uit de volgende vormingsgebieden:

- Muziek
- Tekenen en handvaardigheid
- Cultureel erfgoed en hedendaags kunsthinnige en culturele diversiteit
- Openstellen tot en waardering voor culturele en kunsthinnige uitingen in leefomgeving.

De kerndoelen worden inhoud gegeven door:

- *Muziek*

Groep 1 en 2

De kinderen in de kleutergroepen luisteren naar muziek, bewegen op muziek, maken gebruik van instrumenten, leren liedjes, doen aan tekst- en bewegingsimprovisatie. Er zijn muzikale spellessen en lessen uit liedbundels.

Groep 3 en 4

Vanuit het liedrepertoire wordt gewerkt aan maat, ritme, liedimprovisatie, bewegen op muziek, hoog-laag, langzaam-snel, werken met instrumenten en muziek beluisteren.

Groep 5 en 6

Er wordt gebruik gemaakt van diverse liedbundels en de serie Liedmachien.

Groep 7 en 8

Er wordt gebruik gemaakt van diverse liedbundels en de serie Songmachien.

Tevens wordt er jaarlijks voor en door de groepen 1 t/m 8 een feestavond georganiseerd, waarbij de musische kanten extra worden beoefend en belicht.

- *Tekenen en handvaardigheid*

Groep 1 en 2

In de groepen 1 en 2 wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de thema's. Het onderwijs in de jongste groepen is verweven met tekenen en handvaardigheid.

Groep 3 t/m 8

Methodieken die als leidraad worden gebruikt in de groepen 3 t/m 8:

Handvaardig, Creaplan (mond o.a. uit in creativiteitsmiddag met een onderwerp/techniek).

- *Kunstmenu; uurcultuur*

Groep 1 t/m 8

Vanaf het schooljaar 2007/2008 doet de Uniaskoalle mee aan het Kunstmenu. Hiermee zijn de kerndoelen betreffende cultureel erfgoed en open houding en waardering gedekt.

De precieze inhoud zal in het jaarplan te vinden zijn, aangezien het materiaal nu nog niet binnen is.

Bewegingsonderwijs

Kinderen bewegen veel en graag. Dat zien we bijvoorbeeld op het schoolplein tijdens het buitenspelen van de kleuters. Het behouden van die actieve leefstijl is een belangrijke doelstelling van dit leergebied. Om dat doel te bereiken leren kinderen in het bewegingsonderwijs deelnemen aan een breed scala van bewegingsactiviteiten, zodat ze een ruim 'bewegingsrepertoire' opbouwen. Dat repertoire bevat motorische aspecten, maar ook sociale vaardigheden.

Leerlingen ervaren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen in aansprekende bewegingssituaties. Het gaat daarbij om bewegingsvormen als balanceren, springen, klimmen, schommelen, duikelen, hardlopen en bewegen op muziek. En om spelvormen als tikspelen, doelspelen, spelactiviteiten waarbij het gaat om mikken, jongleren en stoeispelen.

Vanuit dit aanbod zullen kinderen zich ook kunnen oriënteren op de buitenschoolse bewegings- en sportcultuur en de meer seizoengebonden bewegingsactiviteiten

Groep 1 t/m 8

Er wordt gebruik gemaakt van bronnenboeken, waarbij iedere leerkracht ervoor zorgt dat alle spel- en bewegingsvormen aan bod komen in een schooljaar.

ICT-beleid

- *Gebruik van ict als middel (toepassing in het onderwijs)*

De computer wordt steeds meer ingezet als ondersteuning in het onderwijs. In het specifieke ict-plan van onze school wordt dit verder uitgewerkt.

- *Gebruik van ICT als doel op de volgende onderdelen::*

- basis computervaardigheden
- bestandsbeheer
- gebruik digitale leermiddelen
- gebruik internet/ zoekmachines
- gebruik leeromgeving "leerwereld"
- tekstverwerken Microsoft Office Word
- presentaties Microsoft Office Power Point

- *Hardware*

In ieder leslokaal zijn minimaal 2 computers aangesloten op een netwerk.
Naast een bedraad netwerk is er in de gehele school een draadloos netwerk.
Er is een laptopkar met 14 laptops, die flexibel worden ingezet.

- *Software:*

Groep	Software titels	Groep	Software titels
1 en 2	Wereld in Getallen Bas gaat Digitaal	6	Wereld in Getallen Maatwerk Microsoft Office Word
3	Wereld in Getallen Maatwerk	7	Wereld in Getallen Microsoft Office Word Microsoft Office Power Point
4	Wereld in Getallen Maatwerk Microsoft Office Word		
5	Wereld in Getallen Maatwerk Microsoft Office Word	8	Wereld in Getallen Microsoft Office Word Microsoft Office Exel Microsoft Office Power Point

4.3 Domein: Zorgprofiel

4.3.1 Schoolvisie op zorg en begeleiding

De school verstaat onder **zorgverbreding** de uitbreiding en versterking van maatregelen en activiteiten, vooral op school- en groepsniveau, ten behoeve van een zo intensief mogelijke zorg voor leerlingen. Leerlingen die extra zorg nodig hebben zijn leerlingen die specifieke, individuele pedagogische/didactische wensen en behoeften tonen.

Individuele wensen en behoeften van kinderen zijn het uitgangspunt van de zorg. De verschillen tussen kinderen worden niet alleen geaccepteerd, maar ook benut bij het onderwijsaanbod. Met de zorgverbreding willen wij dat leerlingen, die speciale zorg nodig hebben, bij ons op school kunnen blijven. Zorgverbreding is dus een taak van het hele schoolteam.

Belangrijk is dat de school steeds een balans zoekt tussen de hulpvraag van het kind en de (on)mogelijkheden van de school. Voor deze overweging wordt gekeken naar factoren als: pedagogische aanpak, didactische aanpak, kennis en vaardigheden van de leerkracht en het team, organisatie binnen de school en de groep, gebouwfankelijke en materiele aspecten, de positie van de medeleerlingen, de rol van de ouders en de externe ondersteuning. Het zoeken van de balans tussen de hulpvraag van de leerling en de (on)mogelijkheden van de school is ook nodig bij de toelating van een leerling, in het bijzonder bij toelating van een leerling met een handicap/rugzakje

Begeleiding van zorgleerlingen

Extra zorg wordt zoveel mogelijk in de groep door de groepsleerkracht geboden. Door het werken met dag- en weektaken, tot het vergroten van de zelfstandigheid van de leerlingen, wordt er ruimte gecreëerd om individueel of in kleine groepjes meer aandacht te schenken aan het individuele kind.

Soms vindt extra hulp of begeleiding buiten de groep plaats. De Intern Begeleider, groepsleerkracht, klassenassistent of een externe specialist biedt deze extra hulp.

Onze zorgstructuur onderscheidt de volgende fasen:

Fase 1 signaleren

Om de cognitieve en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen goed in beeld te brengen maken we gebruik van:

- Leerlingvolgsysteem van Cito voor de groepen 1 t/m 8
- Toetsmomenten uit het dyslexieprotocol groep 1 t/m 4
- Methodegebonden toetsen
- Beoordeling van het gemaakte werk in de groep
- Observaties in de groep als signalering en/of nadere analyse
- Eindtoets CITO
- Evt. specifieke toetsen

Deze toetsen worden jaarlijks weergegeven in de toetskalender.

Naast deze systematische signalering, kan er ook door de groepsleerkracht specifieke onderwijsbehoeften worden waargenomen. Dit noemt men spontaan signaleren. Het signaleren vormt het uitgangspunt voor verder handelen (op leerlingniveau, groepsniveau of schoolniveau).

Fase 2: diagnosticeren

Indien de resultaten beneden of boven gemiddeld zijn en door groepsleerkracht en/of IB'er als ernstig worden ervaren, wordt besloten dat verdere actie gewenst is.

De groepsleerkracht en IB'er analyseren de toetsresultaten. Gekeken wordt of het beeld overeen komt met de uitslagen van de methodegebonden toetsen. Eventueel wordt er een aanvullend PDO (pedagogisch didactisch onderzoek) afgenomen.

Hierna wordt hulp vastgesteld. Extra hulp kan op de volgende niveaus worden aangeboden:

- Extra begeleiding in de groep – hulplan
- Extra begeleiding zowel in als buiten de groep – handelingsplan
- Extra begeleiding zowel in als buiten de groep – individuele leerlijn

Indien de extra hulp gericht is op gedragproblemen wordt er voor de betreffende leerling door de groepsleerkracht een licor-lijst of ovso-lijst ingevuld. Deze lijsten geven de volgende aspecten aan:

- Relatie leerkracht
- Omgang leerlingen
- Motivatie
- Zelfcontrole

Doelstelling van deze screening is tweeledig:

- huidige leerling in kaart brengen
- Het te veranderen leerlinggedrag selecteren

Op basis van de verkregen uitslagen, hulpvraag leerkracht en een nauwkeurige analyse van het probleemgedrag, wordt besloten over te gaan naar de volgende fase. Dit besluit wordt meestal genomen in overleg tussen de groepsleerkracht(en) van de betreffende leerling en de IB'er. Ook kan het kind ingebracht worden in een de leerlingbespreking.

Fase 3: behandelen

Uitvoeren van hulplan, handelingsplan of individuele leerlijn.

Fase 4: evalueren

Na afloop van de periode waarin extra hulp is geboden, vindt er een evaluatie plaats tussen de groepsleerkracht en de IB'er. Er wordt gekeken of het gestelde doel gehaald is, zonodig vindt verlenging plaats. Daar waar vooruitgang is geboekt, is het belangrijk deze positieve verandering te consolideren.

Verdere verduidelijking:

De methode gebonden toetsen

De uitslagen van de toetsen (rekenen en spelling) die horen bij de methodes worden op groepsoverzichten bijgehouden. Op basis van de uitslagen maakt de groepsleerkracht een analyse. Hij/zij past zijn/haar handelen hierop aan. Een overzicht van de uitslagen en analyse heeft iedere leerkracht in de klassenmap. De Intern begeleider heeft een kopie hiervan.

De methode onafhankelijke toetsen (leerlingvolgsysteem)

De school heeft een leerlingvolgsysteem als onderdeel van het zorgsysteem. Dit is een systeem van methode-onafhankelijke toetsen.

		Afname moment
Taalontwikkeling en wiskundige oriëntatie in de onderbouw	Cito * taal voor kleuters * ruimte en tijd * ordenen	Eind groep 1 Midden groep 2
Technisch lezen	Drie Minuten Toets (Cito)	Gr 3 en 4: 3 x per jaar Gr 5 t/m 7: 2 x per jaar Gr 8: 1 x per jaar
Spelling	Cito spelling SVS	Gr 3 t/m 7: 2 x per jaar Gr 8: 1 x per jaar
Spelling werkwoorden	Cito spelling werkwoorden	Gr 7 en 8: 1 x per jaar
Begrijpend lezen	Cito begrijpend lezen	Gr 4 t/m 8: 1 x per jaar
Rekenen en wiskunde	Cito Rekenen en wiskunde	Gr 3 t/m 8: 2 x per jaar
Sociaal emotionele ontwikkeling	Welbevindenlijst	Gr 3 t/m 8: 1 x per jaar
Eindtoets	CITO	Februari Groep 8

De resultaten van de toetsen zijn opvraagbaar in het leerlingadministratieprogramma. Daarnaast worden de uitslagen in de groepsmap in de leerlingendossiers bewaard. De resultaten worden besproken door de groepsleerkracht en de IB'er

HULPPLAN IN DE KLAS

Elke groepsleerkracht heeft in zijn klassenmap een 'hulpplan in de klas'. De extra hulp/aandachtspunten die leerlingen nodig hebben op taal-, lees- of rekengebied, maar ook op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling worden hierin beschreven. De groepsleerkracht zelf biedt deze extra hulp in de groep. Ook de leerlingen met handelingsplannen staan hier genoteerd, met een verwijzing naar het handelingsplan.

Het hulpplan in de klas wordt tweemaal per jaar (september en februari) opgesteld door de groepsleerkracht. De IB'er bespreekt dit hulpplan minimaal 2 x per jaar met de groepsleerkracht. De IB'er heeft een kopie van het hulpplan in de klas, deze wordt bewaard in de groepsmap bij de leerlingendossiers.

Ouders worden tijdens de reguliere contactmomenten (of zonodig eerder) op de hoogte gebracht van dit hulpplan.

HANDELINGSPLAN

De leerkracht stelt samen met de IB'er een handelingsplan op waarin de extra zorg omschreven staat. Hierbij gaat het om de volgende onderdelen:

- de beginsituatie;
- de na te streven doelen; concreet en meetbaar
- de termijn waarin de hulp geboden wordt;
- de te gebruiken hulpmaterialen en organisatie;
- de didactische aanpak;
- het tijdstip van evaluatie.

De uitvoering van het handelingsplan kan zowel binnen als buiten de groep worden georganiseerd. Een handelingsplan wordt voor een periode van 6 of 8 weken opgesteld. Het handelingsplan wordt besproken met ouders door de groepsleerkracht en/of IB'er. Wanneer zij akkoord gaan, ondertekenen zij het eerste handelingsplan. Daarna kan de leerkracht en/of andere begeleider beginnen met uitvoering van het plan. Na genoemde periode volgt de evaluatie. Ouders worden hierover geïnformeerd.

Het handelingsplan is opgeslagen in het leerling-administratiesysteem.

Een kopie zit in de klassenmap en in het dossier van de leerling

INDIVIDUELE LEERLIJN

Wanneer een leerling dusdanige "groepsoverstijgende" zorg nodig heeft, dan krijgt deze leerling een individuele leerlijn. Veelal betreft het leerlingen die op één of meer ontwikkelingsgebieden een achterstand/voorsprong hebben van minimaal een jaar. Deze leerlingen laten doorgaans (op het leerlingvolgsysteem van Cito) een score op A of E-niveau zien. Leerlingen met een rugzak kunnen ook tot deze categorie behoren.

We maken ons als school zorgen over de ontwikkeling van het kind. De zorgleerling wordt regelmatig besproken door de groepsleerkracht en de IB'er. Het kind krijgt extra ondersteuning binnen de groep. Daarnaast wordt, indien mogelijk, extra begeleiding door de IB'er buiten de groep gegeven. De hulp van de ambulante begeleider van het speciaal basisonderwijs en/of de onderwijsbegeleiding kan eveneens onderdeel van de extra begeleiding zijn.

De hulpvraag van de leerling en de afspraken omtrent een kind worden vertaald in een individuele leerlijn, waarin de extra zorg omschreven staat omtrent:

- de beginsituatie;
- de na te streven doelen; concreet en meetbaar
- de termijn waarin de hulp geboden wordt;
- de te gebruiken hulpmaterialen en organisatie;
- de didactische aanpak;
- het tijdstip van evaluatie.

De looptijd voor een individuele leerlijn is in beginsel een half jaar.

Bij een individuele leerlijn wordt er altijd contact opgenomen met de ouders.

Leerlingbespreking

Minimaal twee keer per jaar vindt een leerling-bespreking plaats. Leerkrachten brengen middels een formulier de leerling in. Op dit formulier noteert de leerkracht zijn/haar hulpvraag en de reeds geboden extra hulp.

De leerlingbespreking verloopt middels de incidentmethode welke als doel heeft de kern van het probleem in beeld te brengen. Vervolgens worden op systematische wijze mogelijke oplossingen aangedragen door het team richting groepsleerkracht. Daarnaast borgt deze methode:

- systematische aandacht voor kinderen;
- continuïteit en optimalisering van de hulpverlening;
- ontwikkeling van het pedagogisch/didactisch klimaat;
- gezamenlijke zorg voor de leerling

Een leerlingbespreking kan leiden tot afspraken over extra hulp in de groep, extra hulp buiten de groep of nader (diagnostisch) onderzoek om de problemen beter in kaart te brengen.

Gemaakte afspraken en adviezen worden na 6 weken in de vergadering geëvalueerd. Inbreng van een leerling kan zowel op verzoek van de leerkracht als van de ib-er.

De ib-er zorgt ervoor dat het formulier in het leerlingendossier komt. Afhankelijk van het probleem, worden de ouders voor of na de ll.bespreking op de hoogte gebracht van de leerling-bespreking.

Buiten deze twee geplande leerling-besprekingen om kan het voorkomen dat de groepsleerkracht en/of IB'er een leerling in wil brengen. Dit wordt dan vooraf besproken met de intern begeleider.

Differentiatie in een jaargroep

In een jaargroep zijn ruwweg vijf leerlijnen te onderscheiden.

Leerlijn 1 is het niveau voor die leerlingen, die het reguliere programma voor een belangrijk deel wat betreft de vakinhoudelijke gebieden niet kunnen volgen. Zij zitten op een individuele leerlijn.

Leerlijn 2 is die groep die met wat aanpassingen het reguliere traject kunnen blijven volgen. Zij krijgen extra instructie en extra oefentijd. Op deze wijze kunnen ze 'met de klas meedoen'.

Leerlijn 3 is de 'gemiddelde groep'. Deze kinderen volgen het onderwijstraject zoals het volgens de onderwijsmethode bedoeld is.

In leerlijn 4 zitten intelligente leerlingen die de methode volgen maar daarnaast aanvullende stof kunnen maken. Dat kan betrekking hebben op een enkel vakgebied, maar ook op meerdere terreinen. Zij krijgen aanvullende stof aangeboden, veelal het pluswerk uit de onderwijsmethode en soms aanvullende stof uit andere (moeilijker) methodes.

Leerlijn 5 is bedoeld voor de zeer intelligente en (hoog)begaafde leerlingen. Zij volgen op een aantal gebieden een eigen leerlijn.

Voorwaarde voor realisatie van dit differentiatieschema is een goed systeem van klassenmanagement en zelfstandig werken.

Schema van vijf leerlijnen¹

Leerlijn 1	Leerlijn 2	Leerlijn 3	Leerlijn 4	Leerlijn 5
2 - 5 %	5 - 10%	Ca 70 %	5 - 10 %	2 - 5 %
Leerlingen met een eigen leerlijn	Leerlingen die met kleine aanpassingen binnen de methode kunnen blijven	Leerlingen met een min of meer gemiddeld niveau. <i>Leerlingen werken uit de methode.</i>	Leerlingen die +werk maken, maar dan of op één terrein, of in beperkte mate.	Leerlingen met een eigen leerlijn
Extern advies: Psychologisch onderzoek	Soms korte extra ondersteuning. Soms r.t.		Soms korte extra ondersteuning op de + gebieden	Extern advies: SiDi R onderzoek of Psychologisch onderzoek
CITO E-scores op meerdere gebieden.	CITO D/C-scores.	CITO B/C/D-scores	CITO A/B-scores DLE + 0 tot ca. 3 mnd.	CITO A-scores op meerdere gebieden. DLE + 3 mnd en meer
Handelingsplan	Beperkt handelingsplan	Geen handelingsplan	Beperkt handelingsplan	Handelingsplan

Grenzen

Doordat er in iedere jaargroep 5 leerlijnen te onderscheiden zijn en er op onze school in combinatiegroepen wordt gewerkt, zou dit betekenen dat er binnen 1 combinatiegroep 10 niveaus zijn. Dit is voor ons niet haalbaar. Vandaar ook dat wij ons voornamelijk richten op de leerlijnen 2, 3 en 4 en daar waar mogelijk, lettende op onze grenzen, de leerlijnen 1 en 5 zullen bieden.

Grenzen zijn:

- verstoring van rust en veiligheid
- interferentie tussen verzorging/behandeling en onderwijs
- verstoring leerproces van andere leerlingen
- gebrek aan opnamecapaciteit (te veel zorgleerlingen)

Oudercontacten

We vinden het belangrijk dat we met de ouders goed/regelmatig contact hebben over de ontwikkelingen van hun kind. Hieronder hebben we de reguliere contactmomenten in een schema weergegeven. Daarnaast hebben de ouders altijd de mogelijkheid om tussendoor een afspraak te maken met de groepsleerkracht.

Reguliere contactmomenten

Sept/okt (binnen 5 weken na 1 ^e schooldag)	1 t/m 8	Klasseninformatie-avond De leerkracht geeft informatie over inhoud/organisatie van dat schooljaar	de leerkracht verzorgt de informatiebrief (uitnodiging) naar ouders
november	1 t/m 8	Regulier oudergesprek	Alle ouders kunnen zich hiervoor aanmelden middels strookje
Februari	3 t/m 7	Gesprek n.a.v. rapport	Alle ouders kunnen zich hiervoor aanmelden middels strookje
Juni	2 t/m 7	Gesprek n.a.v. rapport	Leerkracht neemt hiertoe het initiatief

Adviesgesprekken groep 8			
Februari/maart	8	Advisering voortgezet onderwijs Gesprek met ouders en kind (ca. half uur).	Leerkracht neemt hiertoe het initiatief

Incidentele contacten

Bij een handelingsplan worden ouders altijd betrokken. De inhoud van het plan wordt besproken. Daarna vindt ondertekening plaats. Bij dit gesprek is de intern begeleider aanwezig. Tevens is het mogelijk dat op verzoek van leerkracht/ouder/intern begeleider de directeur aanwezig is. Ouders kunnen ten allen tijde een afspraak maken met de leerkracht en omgekeerd kan ook. In het leerlingadministratieprogramma wordt (als daar aanleiding toe is) een verslag gemaakt.

Zorgstructuur, externe procedure

Mocht gewenst resultaat uitblijven dan wordt de leerling aangemeld bij het leerlingzorgteam van het WSNS samenwerkingsverband.

Het WSNS Samenwerkingsverband

Onze school is georganiseerd binnen het SamenwerkingsVerband "Het Spectrum". Dit is een verband waarin ongeveer negentig basisscholen en twee basisscholen voor Speciaal Basis Onderwijs samenwerken. Samen met de Openbare Basisscholen, de Rooms-katholieke Basisscholen in de Gemeente Leeuwarden en de Leeuwarder Schoolvereniging vormt onze school een deezorgverband. Elke school binnen het SWV "het Spectrum" werkt aan de kwaliteitsverbetering van de zorg aan leerlingen. De uitgangspunten staan genoemd in het zorgplan van het samenwerkingsverband. Het Spectrum speelt een belangrijke rol in de ondersteuning van de scholen in hun ontwikkeling naar een grotere zorg voor leerlingen. Het samenwerkingsverband en het deezorgverband stimuleren de ontwikkeling van scholen door initiatieven te nemen die leiden tot gezamenlijke deskundigheidsbevordering, het uitwisselen van ideeën tussen scholen, het opzetten van netwerken en het inventariseren van scholingsbehoeften.

Een belangrijke rol speelt hierbij het leerlingzorgteam in het deezorgverband. Dit zorgteam bestaat uit interne begeleiders van de deelnemende scholen en wordt ondersteund door de coördinerende IB'er, de coördinator van het deezorgverband, de schoolpsycholoog, de schoolarts en een vertegenwoordiger van de basisschool voor speciaal onderwijs. Daarboven functioneert de Permanente Commissie Leerlingenzorg voor het gehele samenwerkingsverband. Zij heeft een brede taakstelling, zoals: monitoring, onderzoek, consultatie en een advies- en gidsfunctie. De uitgangspunten en de werkwijze staan beschreven in het zorgplan van "Het Spectrum". Dit plan is op de school aanwezig.

Leerlingzorgteam

Als de balans tussen de hulpvraag van de leerling en de mogelijkheden van de school verstoord raakt, wordt de leerling door de interne begeleider aangemeld bij het leerlingzorgteam. In Leeuwarden is dat het samenwerkingsverband (SWV) 'Het Spectrum'. Er wordt een zorgrapport opgesteld hierin wordt de ontwikkeling van leerling beschreven, de hulp die school geboden heeft en de resultaten hiervan, een schoolformulier en een ouderformulier. Het zorgrapport wordt opgesteld door de intern begeleider en de groepsleerkracht. De intern begeleider brengt aan de hand van het zorgrapport de leerling in de vergadering van het leerlingzorgteam. Met de ouders wordt het zorgrapport besproken en ouders geven toestemming voor aanmelding. In het leerlingzorgteam hebben in ieder geval zitting:

- ☞ de CIB'er als voorzitter (coördinerende intern begeleider)
- ☞ de psycholoog
- ☞ een ambulante begeleider van het Spectrum
- ☞ de intern begeleider van de school die de leerling aanmeldt
- ☞ de schoolarts
- ☞

In het leerlingzorgteam komt alle beschikbare informatie over de leerling bij elkaar, op voorwaarde dat de ouders daarvoor toestemming hebben gegeven. De vraag om (extra) psychologisch onderzoek, uitgebreid pedagogisch-didactisch onderzoek, een extra oproep van de schoolarts en/of ambulante begeleiding vanuit het Spectrum wordt in dit leerlingzorgteam neergelegd en beantwoord. Na verloop van tijd wordt de gang van zaken rond de leerling geëvalueerd.

Vanuit het zorgteam kan het advies komen de leerling aan te melden bij een Regionaal Expertise Centrum waarbij ouders kunnen aangeven of zij kiezen voor een plaatsing op een Regionaal Expertise Centrum of voor een Leerling Gebonden Financiering (rugzak). Ook kan aanmelding bij het PCL (Permanente Commissie Leerlingenzorg) geadviseerd worden. Bij het PCL staat de beoordelingsfunctie centraal. Zij kan beslissen over ambulante begeleiding of toelating Speciaal Basis Onderwijs (SBO). Vanuit het PCL kan ook aanmelding bij een Regionaal Expertise Centrum geadviseerd worden. Ook dan weer kunnen ouders aangeven of zij kiezen voor een plaatsing op een Regionaal Expertise Centrum of voor een Leerling Gebonden Financiering (rugzak).

Indien hulp binnen de school niet langer mogelijk is volgt uitplaatsing naar SBO of REC.

Overleg met externe instanties

Er is contact met peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang en de pc-basisschool met als voornaamste doelstelling: het tot stand brengen van grotere samenhang tussen voorzieningen, vroegtijdige signalering en afstemming hiervan naar betrokken geledingen.

Er is regelmatig contact met de schoolarts. In groep 2 en 7 worden de kinderen door de schoolarts onderzocht. Verder is er contact met Cedin en andere instanties om van elkaars activiteiten rondom de leerlingen op de hoogte te blijven.

4.4 Domein: Beleid & Organisatie

4.4.1 Integraal personeelsbeleid

Dit is voor een groot deel bovenscholings vastgesteld. Voor onze school betekent dit het volgende.

- Jaarlijks worden er functioneringsgesprekken gevoerd volgens een vast protocol.
- Op basis van de ingevulde competentielijst worden er POP-gesprekken gevoerd. Dit leidt tot een persoonlijk ontwikkelingsplan. Eind 2007-2008 heeft iedere leerkracht een POP. Hierin geeft de leerkracht aan op welke onderdelen hij/zij zich gaat ontwikkelen en wat hij/zij daar voor nodig heeft.
- Volgens een vast protocol vinden er beoordelingsgesprekken plaats.

4.4.2 Beleid m.b.t. ouders

We vinden het belangrijk dat ouders betrokken worden bij het onderwijs van hun kind. In de schoolgids hebben we verwoord hoe we dit in praktijk brengen.

Hoofdstuk 5: Kwaliteitsprofiel

5.1 Opbrengst kwaliteitsinstrumenten

De volgende onderdelen hebben als basis gediend voor het vaststellen van de veranderingsonderwerpen:

- **Missie en visie**
  - Gedifferentieerde instructie en verwerking
  - Sociaal emotionele ontwikkeling- welbevinden
  - Schoolklimaat-groepsklimaat
  - Zorgsysteem
  - Werken aan vertrouwen...(respect, veiligheid, vrijheid in gebondenheid, groepsklimaat)
Zie onze waarden en kernkwaliteiten...
- **Onderwijsconcept Dalton**
  - Doorgaande lijn betreffende Daltononderwijs in de groepen
  - Werkruimtes creëren; stiltehoeken/samenwerkingshoeken
  - Samenwerken bevorderen voor sfeer in de klas
- **Leerstofaanbod/ afschrijving**
  - Vernieuwen methode aanvankelijk lezen groep 3
  - Vernieuwen leesboeken
  - Vernieuwen documentatiecentrum
  - Bekijken methodes muziek/drama/tekenen/handvaardigheid
  - Bekijken methodes bewegingsonderwijs
  - Bekijken methodes techniek
  - Afgeschreven zijn de taalmethode en rekenmethode; is vervanging noodzakelijk?
- **Kwaliteitsprofiel**
  - Doorgaande lijn technisch lezen ontwikkelen; niveau verhogen
  - Doorgaande lijn in het algemeen ontwikkelen en bewaken
  - IPB
  - Schoolplan en schoolgids
  - Jaarplanning concretiseren
  - Protocollen ontwikkelen en bewaken
- **Zorgprofiel**
  - Ontwikkelen, bespreken en uitvoeren zorgprofiel
    - Zorgniveaus
    - Leerlijnen
    - Leerlingdossiers
    - Leerlingbegeleiding
    - Deskundigheid team en IB
- **Bovenschools beleid**
  - Protocollen ontwikkelen
  - Zorg op maat
  - IPB
- **Oude schoolplan (2002-2006)**
  - **Gerealiseerd**
    - Nieuwbouw
    - Dalton: certificaten leerkrachten en Predicaat school behaald, taakbrieven ingevoerd, uitgestelde aandacht, zelfcorrectie uitgebreid
    - Sociaal emotionele ontwikkeling: leerlingvolgsysteem en SOEMO-kaarten aangeschaft en ingevoerd

- Aanschaf en invoering nieuwe methodes Engels en Fries
- ICT: nieuw netwerk, scholing leerkrachten, nieuwe programma's
- Communicatie ouders verbeteren dmv infokrant en kalender
- **Openstaand**
  - Dalton: Dagritmekaarten invoeren, coöperatief leren
  - Sociaal emotionele ontwikkeling: omgaan met elkaar
  - Kwaliteitszorg: IPB, Schoolplan
  - Doorgaande lijn
  - Meerbegaafdheid
  - ICT: gebruik in de klas
  - Leesonderwijs lange termijn
- **Inspectiebezoek (2006)**
  - **Sterke punten**
    - Leerstofaanbod: Taal en rekenen zijn dekkend voor de kerndoelen en passen bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen
    - Pedagogisch handelen: De leraren zorgen ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan
    - Schoolklimaat: Leerlingen en personeel voelen zich aantoonbaar veilig op school. Ouders voelen zich betrokken bij de school door de activiteiten.
    - Ontwikkeling van Leerlingen: Resultaten tijdens schoolperiode liggen op niveau wat van de leerlingpopulatie mag worden verwacht en binnen de verwachte 8 jaar.
  - **Verbeterpunten**
    - Kwaliteitszorg: Veiligheidsbeleid, waardoor de school de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel kan waarborgen. Het jaarplan omschrijven in een duidelijk tijdpad en evaluatiemomenten met concrete doelen. Plan van aanpak technisch lezen groep 3.
    - Leerstofaanbod: Een doorgaande lijn in leerinhouden. Hoeveelheid tijd voor leren en onderwijzen voldoende afstemmen op de onderwijsbehoeften van leerlingen. (samenhang met eindopbrengsten)
    - Zorg: Op basis van analyse van gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen. De school voert de zorg planmatig uit en gaat de effecten van zorg na.
- **Daltonvisitatie (2005)**
  - **Sterke punten**
    - Laagdrempeligheid
    - Goed pedagogisch klimaat, ontspannen
    - Draagvlak bij ouders
  - **Verbeterpunten**
    - Uitgestelde aandacht
    - Dagritmekaarten invoeren voor meer structuur.
    - Rol veranderen van leider naar begeleider (loslaten), vertrouwen geven aan de kinderen.
    - Zelfcorrectie uitbreiden (leren van je fouten en eigen verantwoordelijkheid daarin)
    - Meer samenwerkend leren en coöperatief leren
- **Kwaliteitsmeter (2007)**
vragenlijst leerlingen
  - **Sterke punten**
    - Ik ga graag naar school
    - Er is een goed toezicht
    - We praten in de klas over wat ik doe en meemaak
    - Ik vind de klaslokalen en het schoolgebouw gezellig
    - Leerlingen hebben inspraak bij het opstellen van regels
  - **Verbeterpunten**
    - Evalueren werk: Ik leer in de les wat ik wel en niet goed doe, meester/juf vertelt duidelijk of ik een toets/werkstuk wel of niet goed heb gemaakt, Toetsen vragen wat ik heb geleerd
    - ICT: ik leer veel door met de computers te werken, ik kan er goed op werken
    - Welbevinden: Wanneer ik ergens ontevreden over ben, wordt er naar mij geluisterd

vragenlijst ouders

- **Sterke punten**
  - Schoolgebouw, plein, klaslokalen, overblijflokaal
  - Aanspreekbaarheid team en directie
  - Klachtenregeling op school
  - Tevredenheid rondom ouderparticipatie
  - Voldoende aandacht voor orde en discipline
  - Schriftelijke communicatie, veranderingen, overlegstructuur
  - MR vertegenwoordigt de belangen goed
- **Verbeterpunten**
  - Werken aan de extra zorg en leerlingbegeleiding en communicatie hierbij
  - Rekening houden met verschillen en aandacht voor het sociaal emotionele aspect
  - Werken aan de goede omgang tussen leerlingen
  - Doorgaande lijn in regels en afspraken

5.2 Speerpunten 2007-2011

- ☞ **Kwaliteitszorg**
  - Protocollen ontwikkelen en bewaken
  - Schoolplan en schoolgids
  - Jaarplanning concretiseren
  - IPB
  - Doorgaande lijn technisch lezen en algemeen
- ☞ **Zorgprofiel**
  - Ontwikkelen, bespreken en uitvoeren zorgprofiel
    - Zorgniveaus
    - Leerlijnen
    - Leerlingdossiers
    - Leerlingbegeleiding
    - Deskundigheid team en IB
- ☞ **Daltononderwijs**
  - Uitgestelde aandacht borgen
  - Dagritmekaart ontwikkelen
  - Gedifferentieerde instructie en verwerking; zoveel mogelijk aansluiten op leertijd en onderwijsbehoeften van leerlingen
  - Samenwerkend leren en coöperatief leren
- ☞ **Omgaan met elkaar**
  - Respect
  - Veiligheid
  - Vertrouwen
- ☞ **Leesonderwijs**
  - Aanvankelijk lezen; nieuwe methode
  - Technisch lezen; nieuw materiaal, plan van aanpak niveau opkrikken
  - Doorgaande lijn; plan van aanpak in combinatiegroep 3/4

Bovenstaande speerpunten hebben onze prioriteit. Deze punten zijn zoveel mogelijk ingepland voor de komende 4 jaren. Indien ze niet zijn vermeld, zullen we (zodra er tijd over is omdat bepaalde processen meevallen) deze punten als eerste oppakken.

In het volgende hoofdstuk is de meerjarenplanning weergegeven. We gebruiken de Beleidsplanner PO van Beekveld & Terpstra als planningsinstrument waarin we de veranderingsonderwerpen SMART hebben uitgewerkt. De onderdelen voor de jaren erna zijn globaal weergegeven en zullen ieder jaar na de evaluatie SMART geformuleerd worden.

Hoofdstuk 6: Meerjarenplanning

6.1 Schooljaar 2007-2008

Kwaliteitszorg

- Schoolplan afronden
- Jaarplanning maken; SMART in beleidsplanner
- Doorgaande lijn waarborgen door:
  - veranderingsonderwerpen op agenda te zetten
  - Vakgebieden op agenda te zetten
    - Stroomlijnen gebruik methodes (dit schooljaar taal en rekenen)
- Integraal Personeelsbeleid; uitzetten, verdeeld over het jaar

Zorgprofiel

- Zorg op maat:
Ontwikkelen van en omgaan met verschillende zorgroutes (niveaus) binnen de groep;
- Leerlingbegeleiding in de klas optimaliseren.

Omgaan met elkaar

- Investeren in pedagogisch klimaat; Weerbaarheidstraining dit schooljaar door Menno Tuik
- Onderzoeken van mogelijkheden/methoden in het omgaan met elkaar voor langere termijn, gelet op de waarden respect, veiligheid en vertrouwen.

Daltononderwijs

- Uitgestelde aandacht borgen
  - aanscherpen/actualiseren afspraken
  - kijkwijzer (zonodig aanpassen)
  - klassenconsultatie realiseren
  - 2 á 3 vergaderingen
- Gedifferentieerde instructie borgen

Leesonderwijs

- Kennis en inhoud verbreden; scholing
- Plan van aanpak ontwikkelen voor het verbeteren van de kwaliteit van het leesonderwijs
- Tussentijdsoverleg over aanpak
- Evalueren resultaten leesonderwijs n.a.v. aanpak
- Nieuw materiaal aanschaffen technisch lezen
- Onderzoeken + aanschaffen nieuwe methode aanvankelijk lezen groep 3

Vervangen meubilair gemeenschapsruimte

Wat willen we? Functionaliteit!

- Bezoek andere scholen om ideeën op te doen
- Vergadering plannen (vóór de herfstvakantie)
  - ◆ Voorwaarden opstellen
  - ◆ Offertes aanvragen
  - ◆ Bestellen materiaal

nb. Bovenstaande onderdelen worden zoveel mogelijk afgerond in een bepaalde periode. De momenten (vergaderingen) waarin de onderwerpen worden besproken zijn gepland in de teamkalender.

De veranderingsonderwerpen van 2008-2009 t/m 2010-2011 worden in het schooljaar vooraf jaarlijks SMART uitgewerkt in de Beleidsplanner en ingepland in de teamkalender.

6.2 Schooljaar 2008-2009 (aangepast op 16 augustus 2008)

Kwaliteitszorg

- Doorgaande lijn waarborgen: vervolg
- IPB: vervolg
- Protocol veiligheid ontwikkelen
- Invoeren Schatkist groep 1/2

Zorgprofiel

- Verdere uitwerking verschillende zorgroutes (niveaus) binnen de groep;
- Leerlingbegeleiding in de klas optimaliseren;
- Stroomlijnen leerlijnen en de omgang hiermee binnen de groep

Omgaan met elkaar

- Investeren pedagogisch klimaat; vervolg
- Verdere uitwerking van mogelijkheden/methoden in het omgaan met elkaar voor langere termijn, gelet op de waarden respect, veiligheid en vertrouwen.

Daltononderwijs

- Uitgestelde aandacht borgen
- Gedifferentieerde instructie borgen
- Dagritme kaarten ontwikkelen
- Ontwikkelen kieskast

Leesonderwijs

- Invoeren "Veilig leren lezen" groep 3
- Nieuw materiaal aanschaffen technisch lezen
- Evalueren en analyseren resultaten leesonderwijs n.a.v. aanpak
- Aanscherpen plan verbeteren leesonderwijs

Vervangen methodes/meubilair

- Onderzoeken en aanschaffen nieuwe methode tekenen en handvaardigheid

Digitaal schoolbord

- Plan van aanpak nu tot zomer 2009
- Scholing; kijken bij andere school
- Scholing; op Uniaskoalle
- Installeren en invoeren 2009

6.3 Schooljaar 2009-2010 (aangepast op 8 juni 2009)

Kwaliteitszorg

- Doorgaande lijn waarborgen: vervolg
- IPB: vervolg
- Protocol veiligheid ontwikkelen
- Protocol Burgerschap en Sociale Integratie ontwikkelen
- Aanschaffen en invoeren SCOL (leerlingvolgsysteem Sociaal emotionele ontwikkeling) (koppelen aan Boppeslach)

Zorgprofiel (Koppelen aan Boppeslach)

- Verdere uitwerking verschillende zorgroutes (niveaus) binnen de groep;
- Goed analyseren van de zorg
- Planmatig zorg uitvoeren

- Effecten van de zorg nagaan
- Structuur van de zorg en begeleiding
- Opzetten en uitvoeren van handelingsplannen
- Systematiek van leerlingbesprekingen
- IB'er coördineert, leerkrachten voeren handelingsplannen uit
- Bijhouden leerlingdossiers
- In de weekplanning van de groepsmap uitvoerende zaken van handelingsplannen opnemen

Omgaan met elkaar

- Verdiepen in en aanschaffen van methode in het omgaan met elkaar, gelet op de waarden respect, veiligheid en vertrouwen. (koppelen aan Boppeslach)

Daltononderwijs

- Gedifferentieerde instructie en uitgestelde aandacht borgen
- Verder uitwerken en borgen Kieskast
- Dagritmekaarten/borden invoeren door de hele school
- Samenwerkend leren

Leesonderwijs

- Borgen resultaten leesonderwijs n.a.v. aanpak, uitbreiden naar groep 1 t/m 8 dmv nieuwe boeken en nieuwe werkvormen (koppelen aan Taalpiloot)
- Borgen nieuwe methode aanvankelijk lezen groep 3

ICT-onderwijs

- Scholing digitaal schoolbord
- Invoeren digitaal schoolbord
- Nieuwe website ontwikkelen

Vervangen methodes/meubilair/materiaal

- Invoeren nieuwe taalmethode groep 4 t/m 8 (scholing)
- Invoeren nieuwe taal/rekenmethode groep 1/2 (koppelen aan Taalpiloot)
- Oriëntatie nieuwe begrijpend leesmethode

6.4 Schooljaar 2010-2011 (aangepast op 8 juli 2010)

Kwaliteitszorg

- Schoolspecifiek veiligheidsbeleid opstellen
- Verder implementeren SCOL (leerlingvolgsysteem Sociaal emotionele ontwikkeling)
- Monitoren doorgaande lijn Daltononderwijs en omzetten in specifiek Daltonjaarplan
- Evalueren oude schoolplan en een nieuwe opstellen

Zorgprofiel (Koppelen aan Boppeslach)

- Verdere uitwerking verschillende zorgroutes (niveaus) binnen de groep;
- Leerlingbegeleiding in de klas optimaliseren;
- Stroomlijnen leerlijnen en de omgang hiermee binnen de groep
- Effectieve instructie stroomlijnen met de leerlijnen
- Goed analyseren van de zorg en effecten nagaan
- Planmatig zorg uitvoeren
- Structuur van de zorg en begeleiding uiteenzetten in een Zorgplan
- Opzetten en uitvoeren van handelingsplannen
- IB'er coördineert, leerkrachten voeren handelingsplannen uit
- In de weekplanning van de groepsmap uitvoerende zaken van handelingsplannen opnemen
- Systematiek van leerlingbesprekingen

Omgaan met elkaar

- Invoeren "Vreedzame School" (koppelen aan Boppeslach)

Daltononderwijs

- Taakbrieven stroomlijnen
- Samenwerkend leren uitdiepen

Leesonderwijs

- Borgen resultaten leesonderwijs n.a.v. aanpak, uitbreiden naar groep 1 t/m 8 dmv nieuwe boeken en nieuwe werkvormen (koppelen aan Taalpiloot)
- Borgen nieuwe methode Taal en Spelling groep 4 t/m 8

ICT-onderwijs

- Scholing digitaal schoolbord
- Scholing website onderhouden

Vervangen methodes/meubilair/materiaal

- Oriëntatie nieuwe begrijpend leesmethode + aanschaffen
  - Oriëntatie op een nieuwe rekenmethode wordt uitgesteld i.v.m. de komende referentiekaders
  - Nieuw rapport ontwerpen
    - Invoering methode
      - Rekenen
    - Oriëntatie op methodes
      - Begrijpend lezen
    - Verdere uitwerking van
      - Evaluatie schoolplan
      - Opstellen nieuw schoolplan
      - ICT
    - Borging
      - Dalton
      - Taalmethode
      - Zorgprofiel
-